

3826

28/3/02

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
BESCHERMING ALS MONUMENT, STADS- OF DORPSGEZICHT**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
AMBTENARENZAKEN EN BUITENLANDS BELEID,**

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 1999 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering, gewijzigd bij besluit van 11 mei 2001 en van 13 juli 2001 ;

Gelet op het ministerieel besluit van 27 april 2001 houdende ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 10 januari 2002,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998:

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als monument:

De parochiekerk Sint-Machutus met inbegrip van interieur en ommuurd kerkhof, gelegen te Kruishoutem (Wannegem-Lede), Wannegemdorp ;

bekend ten kadaster:

Kruishoutem, 2de afdeling, sectie A, perceelnummers 290B, 291.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als monument:

De pastorie met inbegrip van deels ommuurde en omhaagde tuin, gelegen te Kruishoutem (Wannegem-Lede), Wannegem-Ledestraat 2;

bekend ten kadaster:

Kruishoutem, 2de afdeling, sectie A, perceelnummer 586B.

Wegens de artistieke, historische en wetenschappelijke waarde:

- als monument:

Kasteeldomein als uitbreiding van het reeds beschermde kasteel met interieur met aanhorigheden zoals het jachtwachtershuisje, de hovenierswoning en het koetshuis, de halfronde tempel, de Hirschfeld-cenotaaf, de open tholos, het park, vijver en omgeving, gelegen te Kruishoutem (Wannegem-Lede), Huisepontweg 36;

bekend ten kadaster:

Kruishoutem, 2de afdeling, sectie B, perceelnummers 138B, 138E, 139, 140B, 140C, 140D, 141C, 141D, 142C, 143B, 144B, 145D, 146A, 147B, 150A, 162C, 163B, 164B, 165A, 167A, 168A, 171A, 186B, 25A.

Wegens de historische waarde:

- als monument:

Het neerhof met inbegrip van erf, omwalling en voormalige watermolen, gelegen te Kruishoutem (Wannegem-Lede), Wannegem-Ledestraat 26;

bekend ten kadaster:

Kruishoutem, 2de afdeling, sectie B, perceelnummers 177B, 178A, 179A, 182D.

Wegens de industrieelarcheologische waarde:

- als monument:

Gedeelte van de gekasseide straat, gelegen te

Kruishoutem (Wannegem-Lede), Wannegem-Ledestraat ;

bekend ten kadaster:

Kruishoutem, 2de afdeling, sectie A, perceelnummer zonder.

Artikel 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Het **algemeen belang** van de monumenten binnen de historische dorpskom van Wannegem wordt als volgt gemotiveerd: binnen Kruishoutem bezitten de componenten van het dorpscentrum van Wannegem, namelijk de kerk met kerkhof, de pastorie met tuin en het kasteeldomein met vijver en het neerhof met tot op heden behouden tastbaar erfgoed van een uitzonderlijke kwaliteit een sterke historische en sociaal-culturele band, aan elkaar gelinkt door het reeds beschermde dorpsgezicht en de beschermde kasseiwegen.

De historische waarde van de parochiekerk Sint-Machutus

- De kerk werd gebouwd dankzij de financiële steun van baron Baut de Rasmon, kasteelheer van Wannegem.

- De glasramen kwamen tot stand dankzij de financiële steun van ridder en kasteelheer de Ghellinck en de parochianen.

- J. de Ghellinck en A. de Ghellinck schonken twee neogotische heiligenbeelden.

- Voor de inrichting van het interieur werden de gebroeders Moretti aangetrokken die ook in het kasteel werkzaam waren.

- De productie van de glasramen werd toevertrouwd aan het atelier van H. Coppejans.

De artistieke waarde van de parochiekerk Sint-Machutus

- De St.-Machutuskerk is een typische plattelandskerk uit de 18de eeuw.

- De kerk onderging opvallende invloeden uit Zuid en Centraal Europa met de klokkentoren

en klokdak.

- De drie 18de-eeuwse altaren met marmerbeschildering werden door de gebroeders Moretti uitgevoerd.
- De glasramen in de typische interbellumstijl zijn van het huis H. Coppejans.
- Het altaarstuk 'O.-L.-Vrouw met Kind met rozenkrans' is van de gevierde 19de-eeuwse Gentse kunstenaar Pierre van Hanselaere.
- Het kerkorgel is ontworpen en uitgevoerd door L.B. van Peteghem.

De historische waarde van de pastorie

- De vernieuwing van de pastorie in 1774 is een rechtstreeks gevolg van de wet van 25 september 1769 getekend door Keizerin Maria Theresia.

De historische meer bepaald architectuurhistorische waarde van de pastorie

- De typische 18de-eeuwse pastorie werd opgebouwd volgens het schema 'entre cour et jardin'.
- De 18de-eeuwse indeling en interieurelementen bleven perfect bewaard.
- De pastorie is een voorbeeld van het lange gebruik van het rococo in de plattelandsarchitectuur.

De historische waarde van het kasteeldomein

- Baron Alphonse Baut de Rasmon liet als heer van de heerlijkheid in 1783 een volledig nieuw "huis van plaisance" bouwen iets buiten de dorpskern volgens de nieuwe 18de-eeuwse wooncultuur in harmonie met het omringende landschap en zijn status van baron waardig.
- De tuin werd aangelegd door de kasteelheer baron Alphonse Baut de Rasmon, zelf een gerenommeerde botanist, plantenkweker. De tuin herbergde in de 18de eeuw een unieke plantencollectie en wordt gezien als een basis van de Horticultuur in Gent.
- Baron Alphonse Baut de Rasmon lag met zijn plantencollectie van Wannegem aan de basis van de Botanische tuin van Gent en hij was stichtend lid van de Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en Plantkunde.
- De grote vijver met eilandjes en tholos aan de overzijde van de Wannegem-Ledestraat, aangelegd in de vochtige beekvallei, gaat terug op bestaande waterpartijen en maakt visueel deel uit van het park.
- De tuinaanleg gebeurde volgens de typische ganzenvoet met drie vista's, waarbij de zichten naar het W. naar de beschermde molen van Wannegem en naar het Z. op het park, de vijver en het open landschap met als visueel eindpunt twee populieren aan de Cieskensstraat een essentieel onderdeel vormen van het aanlegplan en het gevoel van grenzeloosheid van het landschap moeten geven.

De historische meer bepaald architectuurhistorische waarde van het kasteeldomein:

- De noordelijk tuin kreeg een formele Franse aanleg.
- Het voorplein wordt voorafgegaan door de 18de-eeuwse hovenierswoning en het koetshuis in classicistische architectuur met streng functionele en symmetrische opbouw.
- Het kasteel is een ontwerp van de gerenommeerde Franse architect G. B. Guimard van 1783.
- Het kasteel is een uniek en vrij gaaf voorbeeld van een eind 18de-eeuws "huis van plaisance" in Lodewijk XVI-stijl.
- De achtergevel van het kasteel wordt vergeleken met het Petit Trianon van architect J.-A. Gabriël in Versailles.
- De zuidelijke tuin werd aangelegd volgens de principes van de 18de-eeuwse Engelse landschapstuin.
- De theorieën van de tuinarchitect Hirschfeld worden in Wannegem tot in de perfectie toegepast.

- Het park is voorzien van een aantal typische tuinelementen van omstreeks 1900: de ommuurde moestuin met orangerie, volière, ommuurde boomgaard met talgebouw, verbouwd jachtwachtershuisje die onlosmakelijk deel uitmaken van het kasteeldomein.
- Verspreid over de tuin liggen verschillende 18de-eeuwse fabriekjes: tempel als belvédère op een verhevenheid in het park, Hirschfeld-cenitaaf, open tholos op eilandje, sokkels voor beeldhouwwerk die integrerend deel uitmaken van het landschapspark..

De artistieke waarde van het kasteeldomein

- Het kasteel herbergt een uniek interieur met o.m. verschillende plaatsen met prachtige stucdecoratie in Lodewijk XVI-stijl o.m. in de vestibule en de Grote zaal met Ionische pilasters en boogvelden met halfverheven beeldhouwwerk met bustes van Voltaire en Hirschfeld en puttifiguurtjes uitgevoerd door Italiaanse stucadoors, de gebroeders Moretti en een nis met terracottabeeld van Ceres van beeldhouwer Ch. Van Poucke.
- Twee salons werden behangen met Chinees wandpapier, kenmerkend voor de interieurdecoratie van 18de- en 19de-eeuwse kastelen en herenhuizen.
- De monumentale eiken trap met bordessen is een representatief voorbeeld van statische trap met rijksgeculpteerde elementen, o.m. met wapenschild van de bouwheer en jaartal 1785.

De wetenschappelijke, meer bepaald dendrologische waarde van het kasteelpark:

- Het kasteelpark herbergt een uitzonderlijke collectie van oude en bijzondere planten waarvan verschillende teruggaan tot de aanleg van Baut de Rasmon (inventaris 1833):
- De oudste en meest omvangrijke exemplaren: gewone en bruine beuk, tamme kastanje, zomereik, grootbladige en Hollandse linde, langs de paden afgezoomd door taxus, buxus en hulst.
- Exoten: tulpenboom (*Liriodendron tulipiferum*), moerascipres (*Taxodium distichum*), 2 ginkgo biloba's.
- Naaldhout: zilverspar, Hemlock, Europese lork, Libanonceder.

De historische waarde van het neerhof

- De historische site van de omgrachte hoeve in de beekvallei naast de grote kasteelvijver maakt historisch en visueel integraal deel uit van het kasteeldomein.
- De voormalige pachthoeve van de heerlijkheid 'Ten Heuverhuus' gaat terug tot de 13de eeuw.
- De site is vanaf de 16de eeuw permanent bebouwd.
- De site herbergt archeologische resten van de oude bebouwing.
- De hoeve is sinds 1765 pachthoeve van het kasteel van Wannegem.
- De watermolen, zogenaamde Neerhofmolen op de Kasteelbeek is reeds vermeld in 1425 en maakt sinds de 18de eeuw deel uit van het kasteeldomein.

De historische meer bepaald architectuurhistorische waarde van het neerhof

- De hoeve herbergt belangrijke bouwsporen verwijzend naar een laat 17de-, vroeg 18de-eeuwse kern met latere aanpassingen.

De industrieelarcheologische waarde van de gekasseide Wannegem-Ledestraat

- Kasseiwegen getuigen van een bepaalde, uiterst belangrijke en langdurige fase in de evolutie van infrastructuurwerken in casu de wegenbouw. Om industrieelarcheologische redenen zijn de technische kenmerken van langs- en dwarsprofielen, de fundering en afboording van belang.

Artikel. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

Brussel, 28-03-2002

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid,

Paul VAN GREMBERGEN